KOMISJONI OTSUS,

7. märts 2012,

riigiabi nr SA.29041 (C 28/2009, ex N 433/2009) kohta Toetusmeetmed ettevõtjale Oltchim SA Râmnicu Vâlcea

(teatavaks tehtud numbri C(2012) 1369 all)

(Ainult rumeeniakeelne versioon on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2013/246/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku ([1]),

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

võttes arvesse otsust, millega komisjon algatas abi C 28/2009 (ex N 433/2009) suhtes ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetluse ([2]),

olles eelnimetatud sätete alusel palunud huvitatud isikutel esitada oma seisukohad ja võttes nende seisukohti arvesse

ning arvestades järgmist:

I. MENETLUS

(1) Rumeenia teatas 17. juulil 2009 kahest toetusmeetmest (edaspidi „teatis") ettevõtja Oltchim SA Râmnicu Vâlcea (edaspidi „Oltchim" või „ettevõtja") kasuks: i) muuta 538 miljoni uue Rumeenia leu (umbes 128 miljoni euro ([3])) suurune võlg riigiasutuste ees ettevõtja omakapitaliks ja ii) anda välja riigigarantii 80 %le 424 miljoni euro suurusest kommertslaenust. Rumeenia andis neist riiklikest toetusmeetmetest teada õiguskindluse saamiseks, väites, et need ei sisalda riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

(2) Enne teatist esitas Saksamaal Duisburgis asuv ettevõtja PCC SE (edaspidi „PCC"), kellele kuulub 18,31 % suurune vähemusosalus Oltchimis, 10. aprillil 2008 ametliku kaebuse, väites, et kavandatav võla omakapitaliks muutmine on siseturuga kokkusobimatu riigiabi.

(3) Pärast kaebuse registreerimist toimus komisjoni ning Rumeenia ametivõimude, Oltchimi ja kaebuse esitaja vahel kirja- ja teabevahetus; samuti kohtus komisjon mitu korda nii Rumeenia ametivõimudega ja Oltchimi esindajatega kui ka kaebuse esitaja esindajatega.

(4) 15. septembril 2009 alustas komisjon ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 2 alusel ametlikku uurimist seoses teadaantud meetmetega (edaspidi „menetluse algatamise otsus"). Rumeenia esitas oma seisukohad menetluse algatamise otsuse kohta 3. novembril 2009.

(5) Menetluse algatamise otsus avaldati Euroopa Liidu Teatajas 29. detsembril 2009 ([4]). Komisjon palus 21. detsembril 2009 saadetud kirjades kaheksal Oltchimi konkurendil, kes võivad olla menetlusest huvitatud, esitada oma seisukohad menetluse algatamise otsuse kohta.

(6) Komisjon sai seisukohad viielt kolmandalt isikult: ettevõtjalt Vestolit GmbH & Co. KG (edaspidi „Vestolit") 26. jaanuari 2010. aasta kirjas, ettevõtjalt Ineos ChlorVinyls (edaspidi „Ineos") 26. jaanuari 2010. aasta kirjas, kahelt konfidentsiaalsust palunud ettevõtjalt (edaspidi „anonüümsed isikud I ja II") 27. jaanuari 2010. aasta kirjas ja 28. jaanuari 2010. aasta kirjas ning eraisikult Virgil Bestea 29. jaanuari 2010. aasta kirjas.

([1]) Alates 1. detsembrist 2009 on EÜ asutamislepingu artiklist 87 saanud ELi toimimise lepingu artikkel 107 ja EÜ asutamislepingu artiklist 88 ELi toimimise lepingu artikkel 108. Kõnealused artiklipaarid on sisult identsed. Käesolevas otsuses tuleb viiteid ELi toimimise lepingu artiklitele 107 ja 108 käsitada vajaduse korral viidetena EÜ asutamislepingu artiklitele 87 ja 88. ELi toimimise lepinguga on muutunud ka terminoloogia, näiteks terminid „ühendus" ja „ühisturg" on asendatud vastavalt terminitega „liit" ja „siseturg". Käesolevas otsuses kasutatakse ELi toimimise lepingu terminoloogiat.

([2]) Komisjoni 15. detsembri 2009. aasta otsus C(2009) 6867, lõplik (ELT C 321, 29.12.2009, lk 21).

([3]) EKP vahetuskurss 17. juulil 2009: 1 euro = 4,2 uut Rumeenia leud (RON). Käesolevas otsuses on kõik leud arvestatud ümber eurodesse selle vahetuskursi alusel; juhul kui andmed olid ainult eurodes, on kasutatud ainult eurodes väärtust.

([4]) Vt joonealune märkus nr 2.

(7) Need seisukohad edastati Rumeeniale 2. märtsi 2010. aasta kirjas. Rumeenia vastas eelnimetatud kolmandate isikute seisukohtadele oma 8. aprilli 2010. aasta kirjas.

(8) Kuues kolmas isik – investeerimisfond Firebird Management LLC (edaspidi „Firebird"), kellele kuulus tol ajal 1,328 % Oltchimi aktsiatest – esitas teavet ja oma seisukohad 27. mai ja 8. juuli 2010. aasta kirjades. Ettevõtja Firebird seisukohad edastati Rumeeniale vastavalt 25. juuni ja 27. juuli 2010. aasta kirjades.

(9) Kaebuse esitaja, PCC, esitas asjassepuutuvat teavet kirjades, mille ta saatis 6. mail, 18. mail, 19. mail, 28. mail, 13. juunil, 18. juunil, 22. juulil, 6. augustil, 2. septembril ja 18. oktoobril 2010. aastal ning 9. aprillil ja 14. aprillil 2011. aastal. Peale nende avalduste saatis PCC mitu asjassepuutuvat infokildu, peamiselt ajaleheartikleid ja muud teavet, millest suurem osa oli avalik.

(10) Ka anonüümsed isikud I ja II (kes esitasid samuti oma seisukohad menetluse algatamise otsuse kohta ja taotlesid konfidentsiaalsust seoses oma isikuga) jagasid veel teavet oma 21. septembri 2010. aasta ning 22. veebruari, 28. veebruari, 26. juuli ja 28. oktoobri 2011. aasta kirjades.

(11) Komisjon edastas Rumeeniale põhjendustes (9) ja (10) nimetatud seisukohad, mis sisaldasid uut teavet ja väiteid ning olid kõnealuse menetlusega seotud, oma 25. juuni, 2. augusti, 9. septembri, 22. septembri ja 20. oktoobri 2010. aasta ning 23. novembri 2011. aasta kirjadega.

(12) Rumeenia vastas täiendavatele seisukohtadele oma 30. juuli, 2. septembri, 12. oktoobri, 26. oktoobri ja 23. novembri 2010. aasta ja 7. detsembri 2011. aasta kirjades. Samuti esitati lisateavet 29. märtsi, 14. aprilli, 27. juuli, 9. septembri ja 21. septembri 2011. aasta kirjades.

(13) Pärast menetluse algatamise otsust toimus Brüsselis mitu kohtumist komisjoni talituste ja Rumeenia ametivõimude vahel: 30. juunil ja 15. juulil 2010 ning 19. mail ja 12. septembril 2011. Komisjoni talitused kohtusid korduvalt ka kaebuse esitaja, PCC, esindajatega.

(14) Rumeenia ametivõimud võtsid oma 22. juuni 2011. aasta kirjaga tagasi 17. juuli 2009. aasta teatise 424 miljoni euro suurusele laenule riigigarantii andmise kohta. Samuti andsid nad komisjonile teada, et võla omakapitaliks muutmist käsitlev teatis jäi kehtima.

(15) 10. augustil 2011 kiitis Rumeenia valitsus heaks memorandumi, mille kohaselt pidid majanduse, kaubanduse ja ettevõtluskeskkonna ministeeriumi, AVASi ([5]) ja Oltchimi esindajad võtma vastu eraõigusliku konventsiooni AVASi ja Oltchimi vahel, millega ettevõtja tunnistaks alates 1. jaanuarist 2007 avaliku sektori võlalt kogunevaid intresse.

(16) Oma 9. septembri 2011. aasta kirjaga teatasid Rumeenia ametivõimud, et Oltchim ja AVAS kavatsevad sõlmida eelnimetatud eraõigusliku konventsiooni ja AVAS muudab selle alusel kogunenud intressid koos põhivõlaga samuti omakapitaliks.

(17) Oma 21. oktoobri 2011. aasta kirjaga andis Rumeenia peaminister Emil Boc teada Rumeenia valitsuse kindlast plaanist Oltchim täielikult erastada, kaasa arvatud kogu riigiasutustele pärast võla omakapitaliks muutmist kogunev osalus. Erastamisteade oli kavas väljastada 2012. aasta märtsi lõpus ja erastamine lõpule viia 2012. aasta mai lõpuks. Oma 16. veebruari 2012. aasta kirjas kinnitas neid plaane ka Rumeenia uus peaminister Mihai-Răzvan Ungureanu.

(18) Rumeenia esitas täiendavad selgitused ja teabe 12. oktoobri ja 23. detsembri 2011. aasta kirjades.

(19) Põhjendustes 17 ja 18 nimetatud kirjadest on näha, et Rumeenia muutis esimese meetme kohta saadetud teatist selles osas, et riigiasutustele võlgnetava 538 miljoni uue Rumeenia leu suuruse summa muutmisele omakapitaliks pidi järgnema Oltchimis omandatud osaluse erastamine, ja võla omakapitaliks muutmist tuleb vaadelda hilisema erastamise valguses.

II. **TAUST**

II.1. **Ettevõtja**

(20) Oltchim on suur Rumeenia naftakeemiaettevõtja, mis toodab polüvinüülkloriidi (PVC), naatriumhüdroksiidi, kloori, dioktüülftalaati ja polüeeterpolüoole. Ettevõtja põhitoode on PVC (praegu umbes 37,5 % kogutoodangust) ja selle turuosa ELis oli 2008. aastal 2,1 % ([6]). Oltchim on Rumeenia ja kogu Kagu-Euroopa üks suurimaid naftakeemiaettevõtjaid, mis toodab 78 liiki 40 baas-keemiatootest. Ettevõtja ekspordib umbes 80 % toodangust Euroopasse ja mujale.

([5]) Rumeenia Erastamisagentuur. Vt joonealune märkus nr 10.
([6]) Oltchimi andmed.

(21) Oltchim on peamine tööstusvaldkonna tööandja Rumeenia Vâlcea piirkonnas, mis saab ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti a kohaselt abi. 15. oktoobril 2011 töötas seal 3 470 inimest ([7]). Praeguse raske finantsseisundi tõttu koondas ettevõtja 2011. aasta detsembris ajutiselt 1 000 töötajat ja 2012. aasta jaanuaris veel 993 töötajat ([8]).

(22) Ettevõtja alustas tegevust 1966. aastal, reorganiseeriti 1990. aastal ja läks Rumeenia börsile 1997. aastal. Rumeenia riigile (praegu majandusministeeriumi kaudu) kuulub ettevõtjas 54,8 % suurune kontrolliv osalus. Peamine vähemusaktsionär (18,31 %) on PCC, kes on käesolevas menetluses kaebuse esitaja ja kellele kuulub ka ettevõtja Rokita SA, mis on Oltchimi Poola konkurent. Oltchimi ülejäänud aktsiad kuuluvad ettevõtjale Nachbar Services Ltd (14,02 %), erinevatele üksikisikutele (11,04 %) ja muudele juriidilistele isikutele (1,81 %).

II.2. **Sündmused, mis leidsid aset enne Rumeenia ühinemist ELiga**

II.2.1 *Võlgnevuse tekkimine riigiasutustele*

(23) Aastatel 1992–2008 investeeris Oltchim oma tootmisliini moderniseerimisse kokku ligikaudu 371 miljonit eurot (millest 118,8 miljonit eurot investeeriti aastatel 2007–2008). Osa jaoks neist investeeringuist sõlmis Oltchim ajavahemikul 1995–2000 12 kommertslaenu lepingut koguväärtusega umbes 171 miljonit Saksa marka ja 60 miljonit USA dollarit. Laenudele oli rahandusministeerium väljastanud riigigarantiid.

(24) Kuna Oltchim ei suutnud laene tagasi maksta, nõudsid pangad alates 1999. aasta novembrist riigigarantiide kasutamist.

(25) Aastatel 1999–2002 tegigi rahandusministeerium nimetatud garantiide alusel makseid. Ta nõudis aastatel 1999–2002 käiku lastud riigigarantiide alusel makstud summadelt märgatava suurusega intresse ja viivist, mis ulatusid 0,15–0,3 %st päevas 54–110 %ni aastas ([9]).

(26) 2002. aasta juuniks oli Oltchimi riigigarantiide, intresside ja viivisega seotud võlg rahandusministeeriumi ees 303 miljonit uut Rumeenia leud (umbes 72 miljonit eurot). Samal kuul andis rahandusministeerium selle summa üle Rumeenia riigile võlgnetavate summade tagasinõudmisega tegelevale ametile AVAS ([10]) ning võla väärtuse säilitamiseks hüperinflatsiooni tingimustes konsolideeriti see USA dollarites – 91 miljonit dollarit.

(27) Rumeenia valitsuse erakorralise määruse nr 51/1998 kohaselt ei olnud AVASil volitusi nõuda talle võlgnikettevõtjatelt inkasseerimiseks antud riigile võlgnetavate summade pealt intresse ja viivist.

II.2.2 *Võla muutmine omakapitaliks 2003. aastal*

(28) Esimene Oltchimi erastamise katse toimus 2001. aastal, kui AVAS pidas ettevõtjaga Exall Resources läbirääkimisi ja sõlmis lepingu riigi osaluse müümise kohta Oltchimis. Müügileping tühistati, kuna ostja ei suutnud täita oma maksekohustusi ega tagada tehnoloogia ja keskkonnaga seotud investeeringute tegemist ettevõtjasse.

(29) Teine Oltchimi erastamise katse tehti 2003. aasta oktoobris, kui Rumeenia erastamisagentuur APAPS avaldas teatise riigi osaluse müügi kohta Oltchimis. Võimalikele investoritele teatati, et võlg riigiasutustele muudetakse omakapitaliks eesmärgiga parandada ettevõtja atraktiivsust võimalike investorite silmis.

(30) Kui aga üks võimalik investor (Rompetrol) ja vähemusaktsionärid võla omakapitaliks muutmise 2003. aastal Rumeenia kohtutes vaidlustasid, tühistati erastamispakkumine 2003. aasta novembri alguses. Sellele vaatamata muudeti AVASi 95 miljoni USA dollari ehk 322 miljoni uue Rumeenia leu suurune võlg (st AVASile üle antud 91 miljoni USA dollari suurune nõue koos rahandusministeeriumi täiendavatest maksetest riigigarantiide alusel tulenenud nõuded, mis anti AVASile üle 2002. aasta juunist alates) 2003. aasta novembris Oltchimi aktsionäride üldkoosoleku (kus enamus hääleõigustest kuulusid riigi esindajatele) otsusega omakapitaliks. Nii suurenes avaliku sektori osalus Oltchimis 53,26 %lt 95,73 %le.

(31) 2005. aasta novembris tühistas Vâlcea kaubanduskohus Oltchimi aktsionäride üldkoosoleku otsuse võla omakapitaliks muutmise kohta, sest muutmisega seoses ei antud vähemusaktsionäridele võimalust kapitali suurendamises osaleda.

([7]) Bukaresti väärtpaberibörsil kättesaadav ettevõtja kirjeldus aadressil http://investing.businessweek.com/research/stocks/snapshot/snapshot.asp?ticker=OLT:RO.

([8]) Teave Oltchimi veebilehelt aadressil www.oltchim.ro.

([9]) Võttes arvesse tol ajal Rumeenias ringluses olnud leu (ROL) hüperinflatsiooni.

([10]) Lõpuks anti võlg üle Rumeenia ametiasutusele AVAB (*Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Bancare* – pangavarade tagasinõudmise amet), mis 2004. aasta mais ühendati erastamisagentuuriga APAPS (erastamise ja riigi omandi juhtimise amet) ning uue asutuse nimeks sai AVAS (*Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului* – riigivarade tagasinõudmise amet). Käesolevas otsuses kasutatakse selguse huvides nii AVASile kui ka AVAB-le viitamisel ainult nimetust „AVAS”.

(32) 2006. aasta juunis andis Rumeenia valitsus välja erakorralise määruse ([11]), millega pandi riigi esindajatele Oltchimi aktsionäride üldkoosolekul kohustus hääletada esimese võla omakapitaliks muutmise tühistanud kohtuotsuse edasikaebamise vastu ja võtta vajalikke meetmeid, et omakapital võlaks tagasi muuta. Kohtuotsus võla omakapitaliks muutmise tühistamise kohta muutus lõplikuks 2006. aasta augustis. Aktsiakapitali tegelik vähendamine toimus 2007. aasta novembris. Võla omakapitaliks muutmise tühistamisest tulenev võlg kanti taas raamatupidamisse endises suuruses – 95 miljonit USA dollarit ehk 317 miljonit uut Rumeenia leud.

II.2.3 *Võla suurenemine*

(33) Pärast võlaga seotud nõude esimest üleandmist AVASile 2002. aasta juunis tegi rahandusministeerium kuni 2006. aasta detsembrini endiselt makseid 1999. aasta novembris käiku lastud riigigarantiide alusel. Ajavahemikul 2003–2006, kui 2003. aastal toimunud võla muutmine omakapitaliks oli endiselt jõus, kasvas rahandusministeeriumi riigigarantiide alusel tehtud lisamaksete kogusumma 191 miljoni uue Rumeenia leuni. Kohaldades 2002. aasta juunis rahandusministeeriumi ja AVASi vahel sõlmitud konventsiooni riigile võlgu olevate ettevõtjatega seotud nõuete üleandmise kohta, andis rahandusministeerium AVASile ositi üle ka hiljem riigigarantiide alusel tehtud maksetest tulenevad nõuded vastavalt maksete tegemisele. AVAS konsolideeris ka need nõuded USA dollarites; 2006. aastal oli nende kogusumma 60 miljonit USA dollarit.

(34) Seega oli Oltchimi koguvõlg AVASile 1. jaanuaril 2007, mil Rumeenia ühines Euroopa Liiduga, 60 miljonit USA dollarit ([12]).

II.3. **Sündmused, mis leidsid aset pärast Rumeenia ühinemist ELiga**

II.3.1 *Võla muutumine*

(35) Alates 1. jaanuarist 2007 on kõiki väliste laenudega seotud makseid teinud Oltchim. Rahandusministeerium asjaomaste riigigarantiide alusel enam makseid ei teinud.

(36) 2007. aasta novembris kanti 95 miljoni USA dollari suurune summa omakapitalist koos 60 miljoni USA dollari suuruse osamaksete kogusummaga taas võlana Oltchimi raamatupidamisse; seega oli ettevõtja võlg siis riigi ees 155 miljonit USA dollarit (508 miljonit uut Rumeenia leud). Need 155 miljonit dollarit on Oltchimi raamatupidamises kajastatud uutes Rumeenia leudes (st 508 miljonit leud). Sellest ajast saati on see USA dollarites nomineeritud võlg Oltchimi raamatupidamises uutes Rumeenia leudes ja püsinud muutumatuna, sest igas aruandes kajastas ettevõtja seda bilansis ajaloolise väärtusega ([13]), mis oli alati suurem kui bilansipäevaväärtus, sest uue Rumeenia leu väärtus USA dollari suhtes aja jooksul suurenes.

(37) Valitsuse erakorralise määruse nr 45/2006 (edaspidi „VEM nr 45/2006") artikli 2 lõike 2 alusel nõudis AVAS erandina VEMiga nr 51/1998 (vt põhjendus (27)) kehtestatud üldreeglist 2007. aastal 29,9 miljoni uue Rumeenia leu suurust intressi (ühe aasta LIBOR ([14]) USA dollarites hoiuste jaoks) Oltchimi võlalt, millega seotud nõuded rahandusministeerium AVASile 2003. aasta võla omakapitaliks muutmise kokkuleppe alusel aastatel 2003–2006 üle andis.

(38) Sellest tulenevalt oli 2007. aasta novembris Oltchimi võlg AVASile 155 miljonit USA dollarit (508 miljonit uut Rumeenia leud) ja 29 miljonit uut Rumeenia leud ehk kokku 538 miljonit uut Rumeenia leud. Edaspidi viidatakse käesolevas otsuses võlale uutes Rumeenia leudes, sest ka teatises võla omakapitaliks muutmise kohta kasutatakse seda väärtust.

II.3.2 *Teine võla muutmine omakapitaliks*

(39) 2007. aasta jaanuaris võttis Rumeenia parlament vastu seaduse nr 30/2007, millega kiitis heaks VEMi nr 45/2006, andes nii AVASile volitused tühistada esimene võla omakapitaliks muutmine ja korraldada teine, mille puhul arvestatakse ka vähemusaktsionäride eesõigusega.

(40) Teisele võla omakapitaliks muutmisele oli vastu uus peamine vähemusaktsionär PCC, kes keeldus selles osalemast.

(41) PCC oli omandatud 1,2 %lise ehk 7,5 miljoni euro suuruse osaluse Oltchimis 2007. aasta mais, st pärast seda, kui riikliku kohtu otsus tühistada esimene võla muutmine omakapitaliks muutus lõplikuks, sest ei Oltchim ega Rumeenia ametivõimud seda edasi ei kaevanud. Kui võla muutmine omakapitaliks ettevõtja raamatupidamises tühistati, suurenes PCC osalus 1,2 %lt 12 %ni ([15]).

([11]) Valitsuse erakorraline määrus nr 45/2006.

([12]) Nagu on selgitatud põhjenduses 32, kanti omakapitalist võlaks tagasi muudetud 95 miljonit USA dollarit Oltchimi raamatupidamisse alles 2007. aastal.

([13]) Rumeenia leu (ROL) asemele tuli 1. juulil 2005 uus Rumeenia leu (RON); 1 RON = 10 000 ROL.

([14]) Londoni pankadevaheline intressimäär.

([15]) 2011. aasta mais ostis PCC väärtpaberibörsil täiendava 3,6 %lise osaluse 2,6 miljoni euro eest. 2011. aasta juunis sõlmis PCC SE lepingu Ühendkuningriigi investeerimisfondiga Carlson Ventures Ltd, kes oli samuti Oltchimi aktsiaid omandatud. Nüüd on ettevõtjatel PCC ja Carlson Ventures kokku 32 % Oltchimi aktsiatest.

(42) 2008. aasta aprillis esitas PCC Euroopa Komisjonile kaebuse, väites, et võla omakapitaliks muutmine on sisuturuga kokkusobimatu riigiabi (vt põhjendus 2).

(43) Rumeenia ametivõimud otsustasid küsida enne teist võla omakapitaliks muutmist komisjonilt riigiabiluba, et mitte minna vastuollu ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikega 3, ja andsid komisjonile sellest meetmest teada.

II.4. **Oltchimi praegune olukord**

(44) Rumeenia ametivõimud väidavad, et pärast 2003. aastal toimunud laenu omakapitaliks muutmise tühistamist 2006. aastal püüdsid nad ettevõtjat koos võlaga uuesti erastada aastatel 2006 ja 2008. Rumeenia ametivõimude sõnul ei olnud ükski investor sellistel tingimustel ostmisest huvitatud.

(45) Rumeenia ametivõimud väitsid ka, et ettevõtjat on alates 2008. aastast kimbutanud järgmised probleemid: i) ettevõtja põhitarnija Arpechim lõpetas peamiste toorainete tarned, ii) märkimisväärse võla taastamine ettevõtja raamatupidamises pärast 2003. aastal toimunud võla omakapitaliks muutmise tühistamist 2007. aasta novembris vähendas ettevõtja vara puhasväärtust, iii) ettevõtja kapitalipuudus, mis oli seotud ka võla omakapitaliks muutmise tühistamisega, ning iv) ülemaailmse finants- ja majanduskriisi mõju.

(46) Majandusaastal 2008 oli Oltchimi tegevuskahjum 71 miljonit uut Rumeenia leud (17 miljonit eurot), puhaskahjum 226 miljonit uut Rumeenia leud (54 miljonit eurot) ja akumuleeritud kahjum 1,367 miljardit uut Rumeenia leud (325 miljonit eurot). Pärast peamise etüleenitarnija Arpechimi sulgemist 2008. aasta novembris tegutses ettevõtja 45 %lise võimsusega ja umbes kolmandik personalist koondati ajutiselt.

(47) 2008. aasta lõpus anti seni AVASi käes olnud Oltchimi aktsiad üle majandusministeeriumile.

(48) 2009. aasta detsembris ostis Oltchim oma eelmise tarnija Arpechimi etüleenitootmispaigaldised [0]–[10] euro (*) eest ja maksis selle varude eest [10]–[20] miljonit eurot. Rumeenia ametivõimude sõnul kasutati soetamiseks klientide ettemakseid. Arpechim alustas oma tegevust uuesti 2011. aasta mais.

(49) 31. detsembri 2009. aasta seisuga oli Oltchimi aruannetes 2009. aasta tegevuskahjum 26 miljonit eurot (109 miljonit uut Rumeenia leud), puhaskahjum 52,4 miljonit eurot (220 miljonit uut Rumeenia leud), akumuleeritud kahjum 377 miljonit eurot (1,584 miljardit uut Rumeenia leud) ja omavahendeid –112 miljonit eurot (–469 miljonit uut Rumeenia leud).

(50) 31. detsembri 2010. aasta seisuga oli Oltchimi aruannetes kajastatud tegevuskasum 56 miljonit eurot, puhaskasum 32 miljonit eurot (220 miljonit uut Rumeenia leud) ja akumuleeritud kahjum 383 miljonit eurot. Tegevus- ja puhaskasum olid tingitud sellest, et [0]–[10] euro eest ostetud Arpechimi vara hinnati ümber [80]–[100] miljonile eurole ja erinevus kanti raamatupidamisse soodsast ostust saadud kasumina.

(51) 30. juuni 2011. aasta seisuga oli Oltchimi aruannetes ([16]) kuue kuu kahjum 7,4 miljonit eurot, puhaskahjum 17,4 miljonit eurot, akumuleeritud kahjum 401 miljonit eurot ja omavahendid -358 miljonit eurot (ilma võlata AVASile).

III. **MENETLUSE ALGATAMISE OTSUS**

(52) 15. septembril 2009 alustas komisjon ametlikku uurimist seoses kahe Oltchimile suunatud toetusmeetmega, millest Rumeenia andis teada 2009. aasta juulis:

— meede 1: 538 miljoni uue Rumeenia leu (umbes 128 miljonit euro) suuruse võla muutmine omavahenditeks; ja

— meede 2: aktsionäri garantii andmine 80 %le 424 miljoni euro suurusest kommertslaenust, mis võeti täiendavate moderniseerimisinvesteeringute tegemiseks (Rumeenia võttis teatise meetme 2 kohta tagasi oma 22. juuni 2011. aasta kirjaga).

(53) Komisjon tundis huvi, kas vastupidi Rumeenia väidetele anti teadaantud abipaketiga ettevõtjale ikkagi lubamatu eelis ja kas see oli käsitletav ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt riigiabina.

(54) Peale selle juhiti menetluse algatamise otsuses tähelepanu asjaolule, et kuna alates 1. jaanuarist 2007 ei olnud riik nõudnud tasumata võlalt intressi ega viivist, võib seda ehk samuti käsitleda riigiabina (meede 3).

(55) Ka kahtles komisjon, kas meetmed on kooskõlas ELi toimimise lepingu ja asjakohaste riigiabi eeskirjadega, kui tegu on ikkagi riigiabiga.

(*) Konfidentsiaalne informatsioon.

([16]) 30. juuni 2011. aasta vahearuannetes olid need näitajad eurodes.

IV. **RUMEENIA SEISUKOHAD MENETLUSE ALGATAMISE OTSUSE KOHTA**

(56) Oma vastuses menetluse algatamise otsusele väitsid Rumeenia ametivõimud, et ükski neist kolmest meetmest ei ole riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, sest Rumeenia riigi tegevus oli kooskõlas turu põhimõtetega.

(57) Eelkõige oli Rumeenia veendunud, et teatatud meetmed (võla muutmine omakapitaliks ja aktsionäri garantii) oleks taastanud Oltchimi kasumlikkuse, sest oleks lahendanud kapitalipuuduse probleemi ja andnud vajalikke vahendeid kasvustrateegia elluviimiseks. Lisaks rõhutas Rumeenia, et komisjon peab arvestama riigi kaksikrolli (aktsionär ja võlausaldaja) seoses Oltchimiga.

(58) Samuti väitis Rumeenia, et meede 3 ei olnud riigiabi, sest riigi tegevus seoses varasema võla intresside ja viivise väljanõudmata jätmisega oli seotud selle kavandatud omakapitaliks muutmisega ning Rumeenia ametivõimud käitusid nii, nagu turu korraldaja oleks samasuguses olukorras teinud.

V. **HUVITATUD ISIKUTE SEISUKOHAD**

(59) Menetluse algatamise otsusega seoses oli Vestolit oma 26. jaanuari 2010. aasta kirjas mures riigi toetuspaketi pärast, millest Rumeenia 2009. aasta juulis teada andis. Vestolit peab end Oltchimi konkurendiks, sest mõlemad toodavad PVCd. Vestoliti sõnul ei oleks ükski erainvestor toetanud investeerimisprogrammi, mis oli suunatud Arpechimi vananenud etüleenikäitise ostmisele ja moderniseerimisele.

(60) Oma 21. jaanuari 2010. aasta kirjas väitis Ineos, et menetluse algatamise otsuses sisalduva teabe põhjal paistis Oltchim olevat raskustes ettevõtja, mistõttu ei oleks ükski erainvestor rakendanud selliseid toetusmeetmeid, nagu Rumeenia riik tegi. Ka juhtis Ineos tähelepanu sellele, et Euroopas on PVC tootmise võimsus turu jaoks liiga suur, mistõttu moonutab mis tahes abi ühele turul tegutsejatest konkurentsi märkimisväärselt.

(61) Firebirdi 28. mai 2010. aasta seisukohad oli kahe eespool nimetatud huvitatud isiku seisukohtadega sarnased.

(62) Oma 28. jaanuari 2010. aasta kirjaga esitas veel üks Oltchimi konkurent – anonüümne isik I – Vestoliti ja Ineosi omadega sarnased seisukohad. Ka tema rõhutas, et tegevusabi ei ole kooskõlas ELi toimimise lepinguga ja Oltchimi puhul ei näi olevat ka muid nõuetele vastavuse aluseid.

(63) Oma 27. jaanuari 2010. aasta kirjas väitis anonüümne isik II, et kõik menetluse algatamise otsuses nimetatud toetusmeetmed on siseturuga kokkusobimatu abi. Samuti väitis anonüümne isik II, et:

(a) Oltchimile ajavahemikul 1995–2000 antud riigigarantiid kehtisid ka Rumeenia ELiga ühinemise ajal, nimelt 31. oktoobrini 2009, ning seetõttu tuleb neid käsitleda ühinemise kuupäevast alates uue abina;

(b) Oltchimi probleemid pärast 1999. aasta novembrit, mil lasti käiku riigigarantiid, on tingitud ettevõtja struktuursetest probleemidest (halb juhtimine, valed äristrateegiavalikud, tulemusliku ümberkorraldamise tegemata jätmine);

(c) Arpechimi omandamine ei ole Oltchimi ärihuvide seisukohalt kasulik, sest see ei tooda tulevikus kasumit;

(d) rahandusministeeriumi maksed riigigarantiide alusel 2002. aasta juunist 2006. aasta detsembrini näitasid, et Oltchim oli kogu selle aja raskustes;

(e) Rumeenia üritas ettevõtjat tõeliselt erastada ainult üks kord – 2001. aastal – ja järgnevad erastamiskatsed aastatel 2003 ja 2006 olid ainult viis riigivõla intresside ja viivise väljanõudmata jätmiseks;

(f) abipaketi aluseks olnud äriplaan, millest anti teada 2009. aasta juulis, ei ole tõsiseltvõetav, eriti selle tundlikkuse analüüsi ja eeldatava investeeringutasuvuse osad;

(g) riik oleks saanud sellise suure investeerimisprogrammi toetamisest suurt kahju, sest Oltchimi erastamisest loodetud kasum ei oleks katnud toetusmeetmete kulusid;

(h) arvestades asjaolu, et teatatud meetmed olid riigiabi, oleks Rumeenia pidanud kavandama Oltchimi ümberkorraldamise, millega seoses oleks saanud hinnata abi nõuetekohasust päästmise ja ümberkorraldamise suuniste alusel ([17]).

([17]) Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (ELT C 244, 1.10.2004, lk 2).

(64) Hiljem menetluse käigus juhtis PCC komisjoni tähelepanu ka asjaolule, et 2010. aasta juunis oli Rumeenia keskkonnakaitseamet Oltchimile määranud 14,34 miljoni euro suuruse keskkonnatrahvi, kuna ettevõtja viivitas 2009. aasta CO_2-kvootide tagastamisega ([18]). PCC arvates tähendas trahvi võimalik väljanõudmata jätmine täiendavat riigiabi. Ka Firebirdi 8. juuli 2010. aasta kirjas tõstatati keskkonnatrahvi küsimus.

(65) 2010. ja 2011. aasta oktoobris informeeris PCC komisjoni ka sellest, et riigile kuuluval elektriettevõtjal SC Electrica SA (edaspidi „Electrica") ja teistel riigi omandis olevatel võlausaldajatel (soolalahuse ja lubjakivi tootja Salrom Exploatarea Minieră Rm. Vâlcea ja tööstusliku auru tootja SC CET Govora SA) on Oltchimi vastu olulisi ümberajastatud nõudeid.

VI. **RUMEENIA SEISUKOHAD SEOSES HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSTEGA**

(66) Oma 8. aprilli 2010. aasta vastuses huvitatud isikute seisukohtade kohta viitab Rumeenia paljuski esitatud teatisele ja oma varasematele seisukohtadele menetluse algatamise otsuse kohta.

(67) Täpsemalt väitis Rumeenia, et vastupidi ühe kolmanda isiku väidetele hõlmas Arpechimi naftakeemiatootmise varade omandamine ja moderniseerimine vajalikku ümberkorraldamist, see oli hädavajalik ettevõtja pikaajalise elujõulisuse tagamiseks ning Oltchimi ja Arpechimi ühendtootmine peaks loodetavasti olema kasumlik.

(68) Samuti kordas Rumeenia väidet, et Oltchimilt võlgade välja nõudmata jätmiseks võetud meetmed ei andnud ettevõtjale mingeid eeliseid. Rumeenia väitis ka, et kavatseb Oltchimi siiski erastada.

VII. **RIIGIGARANTII (MEEDE 2) TEATISE TAGASIVÕTMINE**

(69) Vastavalt nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999 (millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks) ([19]) artiklile 8 võib liikmesriik pärast ametliku uurimismenetluse algatamist teatise tagasi võtta, kui komisjon ei ole veel teinud otsust teatatud meetme abi laadi kohta. Sellisel juhul lõpetab komisjon menetluse otsusega, millega kuulutatakse küsimus asjaolude muutumise tõttu ebaoluliseks.

(70) Rumeenia ametivõimud võtsid tagasi riigigarantiiga (80 % ulatuses kuni 424 miljoni euro suurusest laenust) seotud teatise. Seega on komisjoni uurimine meetme 2 puhul muutunud ebaoluliseks.

VIII. **RUMEENIA SEISUKOHAD PÄRAST MEETME 2 TEATISE TAGASIVÕTMIST**

VIII.1. **Meetme 1 muutmine – Rumeenia erastamiskavatsus**

(71) 2011. aasta veebruaris paluti ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi (edaspidi „IMF") ennetavat finantsabi majanduskasvu taastamiseks Rumeenias, mille puhul keskendutakse struktuurireformidele, eelarve jätkusuutlikkuse parandamisele ja majandusliku stabiilsuse tugevdamisele. 2011. aasta mais võttis nõukogu vastu otsuse ([20]) teha Rumeeniale kättesaadavaks keskmise tähtajaga ennetav finantsabi kuni 1,4 miljardi euro ulatuses. 2011. aasta märtsis kiitis IMF heaks uue ennetava reservkrediidi lepingu ([21]) Rumeeniaga. Selle lepingu alusel annab IMF Rumeeniale 3 090,6 miljoni SDRi (3,5 miljardi euro) suuruse rahalise abi järgmiseks kaheks aastaks. Rahastamise tingimusena peab Rumeenia saavutama mitu eelarvepuudujäägi vähendamise vahe-eesmärki, mis on kirjas Rumeenia ametivõimude esitatud eellepingus ja tehnilises vastastikuse mõistmise memorandumis (edaspidi „TVMM"). TVMMi vahe-eesmärkide seas on muu hulgas maksevõlgnevuste ja riigi omanduses ettevõtjate kahjumi vähendamine. 2. detsembri 2011. aasta eellepingus ja TVMMis ([22]) lubas Rumeenia avaldada Oltchimi erastamise kutse 2012. aasta aprilli lõpuks.

(72) Sellele järgnes 2011. aastal mitu Rumeenia ametivõimude avaldust Rumeenia valitsuse kavatsuse kohta Oltchim erastada.

(73) Rumeenia teavitas kavatsusest Oltchim erastada ka komisjoni. Täpsemalt teatas Rumeenia peaminister Emil Boc oma 21. oktoobri 2011. aasta kirjas asepresident Joaquín Almuniale, et Rumeenia kavatseb Oltchimi täielikult erastada (sh omakapitaliks muudetava võla osa) 2012. aasta maiks. Pärast uue valitsuse ametisse asumist 9. veebruaril 2012 kinnitas ka Rumeenia uus peaminister Mihai-Razvan Ungureanu neid plaane oma 16. veebruari 2012. aasta kirjas.

([18]) Vastavalt valitsuse otsusele nr 780/2006, millega rakendatakse nõukogu direktiivi 2003/87, peavad ettevõtjad tagastama eelmise aasta CO_2-kvoodid 30. aprilliks. Kvootide õigeks ajaks tagastamata jätmist karistatakse rahatrahviga.

([19]) EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1.

([20]) Nõukogu otsus 2011/288/EL (ELT L 132, 19.5.2011, lk 15).

([21]) Vt: http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.aspx?sk=24767.0.

([22]) Kättesaadav aadressil http://www.imf.org/external/np/loi/2011/rou/060911.pdf.

(74) Eelarvepiirangute tõttu ei kavatse Rumeenia enam Oltchimi aktsionäriks jääda ega rahastada vajalikke investeeringud riigigarantii kaudu, vaid tahab oma osaluse Oltchimis maha müüa.

VIII.2. **Sündmuste kulg seoses meetmega 3 – intressikokkulepe**

(75) Oma 9. septembri 2011. aasta kirjaga teatasid Rumeenia ametivõimud komisjonile, et kavatsevad alates 1. jaanuarist 2007 nõuda AVASile võlgnetavalt summalt (538 miljonit uut Rumeenia leud) intressi. Rumeenia selgitas ka, et see toimuks AVASi ja Oltchimi vahelise võla omakapitaliks muutmise lepinguga, milles ettevõtja nõustuks maksmisele kuuluvate intressidega. Samas kirjas väitsid Rumeenia ametivõimud, et ka sel viisil tekkinud intressid muudetakse koos põhivõlaga omakapitaliks, nagu teatatud meetme 1 puhul.

(76) 23. detsembri 2011. aasta kirjaga saatsid Rumeenia ametiasutused koopia AVASi ja Oltchimi vahel 22. detsembril 2011 sõlmitud eraõiguslikust lepingust, milles ettevõtja tunnistas, et riigile võlgnetavalt summalt ajavahemikul 1. jaanuar 2007 kuni 31. detsember 2011 kogunenud intress on 511 miljonit uut Rumeenia leud. Rumeenia ametivõimud selgitasid, et tegemist on liitintressiga, mille arvutamisel kasutati kõrgeimat viivisintressi, mida kommertspangad nõudsid asjaomastel ajavahemikel ettevõtjale antud laenudelt alates 1. jaanuarist 2007, ning kehtivaid komisjoni viiteintressi- ja diskontomäärasid. Selle tulemusena saadi AVASi võla jaoks järgmised intressimäärad ja kogunenud intressisummad:

Tabel 1

Ajavahemiku 2007–2011 eest AVASi poolt nõutava intressi jaotus

	2007	2008	2009	2010	2011
Kohaldatav intressimäär	1.1–30.6 -> 11,17 % 1.7–31.12 -> 10,24 %	14,86 %	18,85 %	14,00 %	13,22 %
Intressisumma (ümardatud, **miljonites uutes Rumeenia leudes**)	58	87	129	114	123
Koguintress AVASile tasumata võlalt alates aastast 2007: 511 miljonit uut Rumeenia leud					

(77) Samas kirjas väitsid Rumeenia ametivõimud ka seda, et ettevalmistused 538 miljoni uue Rumeenia leu suuruse võla ja sellelt kogunenud intresside omakapitaliks muutmiseks algavad nii, et peetakse kinni kavandatud erastamise ajakavast.

VIII.3. **Rumeenia väited erastamiskavatsuse kohta**

(78) Nagu eespool selgitatud, võtsid Rumeenia ametivõimud teatise meetme 2 kohta tagasi (vt jagu VII). Pärast riigigarantiiga seotud teatise tagasivõtmist väitsid Rumeenia ametivõimud, et meede 1 ehk 538 miljoni uue Rumeenia leu suuruse võla AVASi ees ja sellelt ajavahemikul 1. jaanuar 2007 kuni 31. detsember 2011 kogunenud 511 miljoni uue Rumeenia leu suuruse intressisumma muutmine omakapitaliks ei ole riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Rumeenia väitis, et meede on siseturuga kooskõlas ning ei annaks sellisel kujul Oltchimile eelist. Täpsemalt väitsid Rumeenia ametivõimud, et võlausaldajale AVAS oli võla väljanõudmise asemel parem kogu võlg omakapitaliks muuta ja oma osalus ettevõtjas seejärel kiiresti maha müüa, sest võla omakapitaliks muutmise tulemusena saadav AVASi osalus oli suurem kui summa, mille AVAS oleks saanud ettevõtja likvideerimise tulemusena.

(79) Tõendamaks, et riigi jaoks oli kõige tulusam muuta võlg omakapitaliks ja aktsiad pakkidena kiiresti maha müüa, esitasid Rumeenia ametivõimud nõustamisettevõtja Raiffeisen Capital & Investment SA sellekohase aruande (edaspidi „nõustamisaruanne”).

(80) Nõustamisaruandes vaadeldakse AVASi nõude väärtust ühelt poolt likvideerimise korral ning teiselt poolt võla omakapitaliks muutmise ja erastamise korral.

(81) Likvideerimise hindamisel tugineti kahele likvideerimisaruandele: 2011. aasta veebruari likvideerimisaruanne, mille oli koostanud Raiffeisen ise, ja sõltumatu nõustamisettevõtja Romcontrol SA Bukarest 2011. aasta märtsis koostatud likvideerimisaruanne. Võla omakapitaliks muutmise ja erastamise tulemust riigi jaoks hinnati ettevõtte väärtuse meetodil, mis on üks olulisim ettevõtte väärtuse hindamise meetod. (Kasutatud metoodika täpsem kirjeldus ja hindamistulemused ning komisjoni analüüs on esitatud IX.3.3. peatükis.)

(82) Aruandest järeldub, et kogu võla muutmine omakapitaliks võimaldaks ettevõtja sujuvamat ja kiiremat erastamist ning sellest saadav rahaline kasu oleks AVASi jaoks likvideerimise tulemusega võrreldes suurem.

IX. **HINDAMINE**

IX.1. **Üldist**

(83) Et teha kindlaks, kas uuritavad meetmed on riigiabi, peab komisjon hindama, kas need vastavad ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimustele. Seal on kirjas nii: „Kui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust."

(84) Komisjon märgib, et võttes arvesse meetme 2 kohta esitatud teatise tagasivõtmist (vt jagu VII), hinnatakse alljärgnevalt ainult meetmeid 1 ja 3. Meedet 1 on muudetud, sest Rumeenia sidus Oltchimi võla omakapitaliks muutmise ettevõtja erastamisega. Muudetud meetme hindamisel eeldatakse seega, et AVASi osalus omakapitalis pärast võla omakapitaliks muutmist müüakse kohe erainvestorile õiglase, avatud ja läbipaistva menetluse käigus, mille eesmärk on võimalikult suur tulu AVASi jaoks.

(85) Komisjon leiab, et küsimust, kas võlausaldaja AVAS lõi Oltchimile lubamatu eelise sellega, kuidas ta käsitles ettevõtja võlga talle pärast 1. jaanuari 2007, tuleb hinnata, võttes arvesse VEMi nr 51/1998 (vt põhjendus (27)) ja seadust nr 30/2007, millega kästakse AVASi võlg uuesti omakapitaliks muuta, teatist komisjonile võla omakapitaliks muutmise kohta (menetluse algatamise otsuses meede 1) ja meetme 1 muutmist komisjoni kahtluste ning ELi ja IMFi programmist tulenevate kitsenduste tõttu.

(86) Komisjon märgib, et Rumeenia ametivõimude 21. oktoobri 2011. aasta kirjas ja peaminister Ungureanu 16. veebruari 2012. aasta kirjas märgitud kavatsus ettevõtja 2012. aasta mai lõpuks täielikult erastada on meetme 1 lahutamatu osa.

(87) Seoses keskkonnatrahviga ning Oltchimi võlgadega ettevõtjatele Electrica SA, Salrom Exploatarea Minieră Rm. Vâlcea ja SC CET Govora SA märgib komisjon, et neid väidetavaid meetmeid menetluse algatamise otsuses ei käsitletud. Seega ei saa neid käsitleda ka käesolevas otsuses. Komisjon teavitab kaebuse esitajat edasistest nende väidetega seotud toimingutest määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 10 alusel.

IX.2. **Komisjoni pädevus enne ELiga ühinemist**

(88) Nagu öeldud jaos V, väitis anonüümne isik II, et osa Oltchimile ajavahemikul 1995–2000 antud riigigarantiisid kehtisid ka Rumeenia ELiga ühinemise ajal, nimelt 31. oktoobrini 2009, mistõttu tuleb neid käsitleda ühinemise kuupäevast alates uue abina. Seega peab komisjon hindama selle väite paikapidavust ja võimalikku mõju teadaantud meetme hindamisele.

(89) Üldiselt kohaldatakse ELi toimimise lepingu artikli 107 lõiget 1 üksnes ühinemise kuupäevast alates. Erandiks on aga meetmed, mis kehtestati enne ühinemist ja mida kohaldatakse ka pärast seda. Vastavalt 2005. aasta aktile Rumeenia ühinemise kohta ELiga ([23]) tuleb Rumeenias enne ühinemiskuupäeva kehtestatud meetmeid, mis on kohaldatavad ka pärast ühinemist (1. jaanuaril 2007), mis võivad olla riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ja mis ei ole määruse (EÜ) nr 659/1999 ([24]) tähenduses olemasolev abi, käsitleda ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 3 kohaldamise seisukohast ühinemise kuupäevast alates võimaliku uue abina.

(90) Bulgaaria Vabariigi ja Rumeenia ELiga ühinemise akti ([25]) V lisa teise punkti alapunktis 2.1, mille aluseks on sama ühinemisakti artikkel 22, on sätestatud, et „kõiki pärast ühinemiskuupäeva veel rakendatavaid meetmeid, mis kujutavad endast riigiabi ega vasta eespool kirjeldatud tingimustele, peetakse ühinemise järel uueks abiks EÜ asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohaldamisel."

(91) Seega hõlmab eelnimetatud säte enne ühinemiskuupäeva (1. jaanuari 2007) kehtestatud meetmeid, mida kohaldatakse ka pärast kõnealust kuupäeva. Fraasi „pärast ühinemiskuupäeva veel rakendatavaid" on mitmes komisjoni otsuses ([26]) määratletud kavade ja üksikmeetmetena, mis on ajaliselt piiramata või mille puhul ei ole riigi täpne

([23]) ELT L 157, 21.6.2005, lk 268.
([24]) EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1.
([25]) ELT L 157, 21.6.2005, lk 268.
([26]) Vt nt komisjoni 24. aprilli 2007. aasta otsus ettevõtjale Poczta Polska antud piiramatu garantii asjas E 12/2005 (ELT C 284, 27.11.2007, lk 2), komisjoni 18. juuli 2007. aasta otsus ettevõtja Agrobanka asjas C 27/2004 (ELT L 67, 11.3.2008, lk 3), komisjoni 28. jaanuari 2004. aasta otsus ettevõtja Česka Spořitelna, a.s. asjas CZ 14/2003 (ELT C 195, 31.7.2004, lk 2) ja komisjoni 3. märtsi 2004. aasta otsus ettevõtja Evrobanka, a.s. asjas CZ 58/2003 (ELT C 115, 30.4.2004, lk 40).

vastutus täpselt piiritletud – teisisõnu, juhtumitena, mille puhul riigi vastutuse suurus ei ole ühinemise kuupäeval veel täpselt teada. Eespool esitatud kaalutlusi silmas pidades tuleb kindlaks teha, kas ajavahemikul 1995–2000 Oltchimi jaoks välja antud riigigarantiid olid pärast ühinemiskuupäeva veel rakendatavad eespool nimetatud praktika tähenduses. Selleks tuleb kontrollida, kas riigigarantiid ei olnud ajaliselt piiratud või riigi kohustuse täpne suurus ei olnud enne ühinemiskuupäeva teada.

(92) Olles läbi vaadanud tingimused, mille kohaselt kõnealused riigigarantiid olid välja antud, märgib komisjon, et need olid eraldiseisvad ühekordsed üksikmeetmed, millega riik toetas ettevõtjat määratletud summades laenude võtmisel määratletud perioodiks. Garantiide kehtivuse lõppkuupäev määrati kindlaks nende väljaandmisel, sest garantiides oli kehtivusaja lõpuks märgitud asjaomaste laenude lõppkuupäevad, mis olid täpselt määratletud. Hiljem kehtivusaega ei muudetud. Seetõttu oli nende kehtivus ühinemise ajal piiratud ja kehtestatud enne ühinemiskuupäeva, laenulepingu sõlmimise ajal. Seega peab komisjon märkima, et esimene tingimus, mille alusel see meede kvalifitseeruks ühinemiskuupäevast alates uueks abiks – nimelt ajalise piirangu puudumine ühinemise ajal – ei ole kõnealusel juhul täidetud.

(93) Teiseks oli riigi vastutuse ülemmäär garantiide andmise ajal piiratud, sest vastutus hõlmas ainult konkreetseid laene, mille jaoks garantiid anti. Seetõttu tuleb järeldada, et ka tingimus, et need oleks „pärast ühinemiskuupäeva veel [rakendatavad]" – nimelt et riigi vastutuse täpne suurus pärast ühinemiskuupäeva ei ole teada –, ei ole täidetud.

(94) Lisaks märgib komisjon, et riigigarantiid võeti kasutusele juba enne ühinemiskuupäeva. Garantiide kasutuselevõtu kuupäevast alates muutus riik vastutavaks nende abiga võetud laenude tasumata summade tagasimaksmise eest; nii võttis riik ettevõtja asjaomased laenukohustused endale, saades seega Oltchimi võlausaldajaks garantiide alusel makstud summade ulatuses. Nagu näha II.2 jaotisest, tehti garantiide alusel makseid 2006. aastani. Pärast ühinemiskuupäeva enam makseid ei tehtud, sest Oltchim suutis laenude veel maksmata osa ise teenindada.

(95) Sellepärast võib järeldada, et Oltchimile ajavahemikul 1995–2000 antud riigigarantiisid ei saa käsitleda uue abina 2005. aasta Bulgaaria Vabariigi ja Rumeenia ELiga ühinemise akti V lisa teise punkti alapunktis 2.1 määratletud tähenduses.

IX.3. **Riigiabi olemasolu – eelis**

IX.3.1 *Võrdlus erasektorist pärit võlausaldajaga*

(96) Rumeenia väidab, et teadaantud meede – 1 049 miljoni uue Rumeenia leu suuruse võla omakapitaliks muutmine eesmärgiga müüa sellest tulenev riigi osalus 2012. aasta mai lõpuks – ei anna ettevõtjale mingit lubamatut eelist, sest iga eravõlausaldaja oleks AVASi olukorras kasutanud võla sissenõudmiseks ettevõtja likvideerimise asemel sama meetodit põhjusel, et see on AVASi jaoks rahaliselt tasuvam.

(97) Et teha kindlaks, kas teatatud meede annab Oltchimile lubamatu eelise, peaks komisjon hindama, kas avaliku sektori võlausaldaja AVAS tegeles võla kättesaamisega sama hoolsalt, kui seda oleks teinud eraõiguslik võlausaldaja, kes soovib saada talle võlgnetavatest summadest tagasi nii palju või võimalik ([27]). Selleks võetakse arvesse asjaolu, et riigi nõuete üleandmine AVASile tähendas seda, et võla väljanõudmisega hakkas tegelema asutus, kellel ei olnud asjaomase ettevõtjaga muud suhet kui võlgniku ja võlausaldaja oma. Hindamisel ei jäeta tähelepanuta ka asjaolu, et majandusministeerium on Oltchimi avalik-õiguslik aktsionär, ja seda, et tal ei ole mingit rolli võla väljanõudmises, mis on usaldatud võlausaldajale AVAS. Komisjon märgib siiski, et jõudmaks arusaamisele, kas kavandatud võla omakapitaliks muutmine, millele järgneb erastamine, on riigile rahaliselt kasulikum kui ettevõtja täielik likvideerimine, tuleb hinnata ka kavandatud võla omakapitaliks muutmise ja erastamise mõju olemasolevale aktsionärile ehk majandusministeeriumile.

IX.3.2 *Riigile võlgnetavate summade kättesaamine – meetme 3 hindamine*

(98) Menetluse algatamise otsuses leidis komisjon, et riigiabi võis olla ka see, et riik ei nõudnud pärast ELiga ühinemist Oltchimilt riigile võlgnetud summadelt intressi ega viivist. See võlgnevus riigile tekkis riigigarantiide kasutusele võtmisest (vt kirjeldus põhjendustes 23–27 ja riigigarantiide hindamine põhjendustes 88–95). Menetluse algatamise otsuses leidis komisjon, et intressi või võla väljanõudmata jätmine andis Oltchimile eelise, sest ettevõtja sai nii tasuta kapitali.

(99) Et hinnata, kas Rumeenia käitus riigigarantiide käikulaskmisest tuleneva võlgnevusega seoses nagu eraõiguslik võlausaldaja, on vaja hinnata Rumeenia riigi käitumist alates 2007. aastast kuni praeguseni, arvestades Rumeenia ametivõimudele kättesaadavat teavet.

([27]) Vt kohtuasi C-342/96, Hispaania *vs.* komisjon (Tubacex) (EKL 1999, lk I-2459, punkt 46) ja kohtuasi T-152/99, HAMSA *vs.* komisjon, (EKL 2002, lk II-3049, punkt 167).

(100) Kõigepealt märgib komisjon, et intresside ja viivise nõudmata jätmine alates 2007. aastast kuni meetme 1 teatise muutmiseni oli tingitud VEMist nr 51/1998 (vt põhjendus (27)). Samuti tuleb arvesse võtta seadust nr 30/2007, milles kohustati AVASi võlga taas omakapitaliks muutma. Sel ajal mõtlesid Rumeenia ametivõimud pigem Oltchimi tegevuse jätkamisele ja täiendavatele investeeringutele, mitte selle likvideerimisele.

(101) Seetõttu peab komisjon kõigepealt kindlaks tegema, kas Rumeenia käitus nagu erainvestor, kui otsustas 2007. aastal võla omakapitaliks muuta selle asemel, et võlg välja nõuda ja/või ettevõtja likvideerida. Sellega seoses märgib komisjon, et Rumeenia kavatses ka pärast 2003. aastal toimunud (luhtunud) katset endiselt võla omakapitaliks muuta, et Oltchim saaks oma tegevust jätkata. Seega oli Rumeenia ametivõimude käitumine nende eelnevat käitumist arvestades järjekindel. Turu reaktsioon eelmistele erastamiskatsetele ja samuti vähemusaktsionäride hagid näitasid, et turg uskus Oltchimi sisulist elujõulisust.

(102) Lisaks märgib komisjon, et Rumeenial oli ka Oltchimi äriplaan ([28]), millest nähtus ettevõtja elujõulisus.

(103) Neid asjaolusid arvestades leiab komisjon, et Rumeenial oli võlausaldajana mõistlik otsustada võla omakapitaliks muutmise kasuks ja välja anda seadus, mille kohaselt ei nõuta neilt summadelt intresse ega viivist, sest võlg oli igal juhul kavas muuta omakapitaliks.

(104) Sellega ei ole vastuolus ka asjaolu, et Rumeenia küsis enne võla omakapitaliks muutmist riigiabi luba. Seda tehes täitis Rumeenia ELi artikli 108 lõikes 3 sätestatud kohustusi. Arvestades Rumeenia probleeme vähemusaktsionäridega seoses seaduse nr 30/2007 kohaldamisega, oli täiesti loogiline, et riik küsis komisjonilt kinnitust, et kavandatud toiming ei ole riigiabi.

(105) Riigiabiks kvalifitseerumise või mittekvalifitseerumise hindamisele kulunud aja ja olukorra muutmise keelu tõttu lükkus võla omakapitaliks muutmine viie aasta võrra edasi. Sellega seoses märgib komisjon eelkõige, et kuni 2011. aasta keskpaigani oli Rumeenial kindel kavatsus teha Oltchimisse suuri investeeringuid, mida oli uuritud mitmes eksperdiuuringus ([29]). Intresside nõudmine tasumata võlalt oleks olnud vastuolus riigi kavatsustega teha veel investeeringuid ettevõtja kasumlikkuse taastamiseks ja selle väärtuse suurendamiseks, et ettevõtja siis keskmises või pikemas perspektiivis erastada.

(106) Pärast komisjoni menetluse algatamise otsuses väljendatud kahtlusi suurte investeeringute suhtes ja, mis veelgi olulisem, eelarvega seotud probleemide ning ELi ja IMFi programmi tõttu muutis Rumeenia 2011. aastal oma plaane ja otsustas ettevõtja erastada kohe pärast võla omakapitaliks muutmist. Sellega loobuti esialgsest kavatsusest investeerida ettevõtjasse enne erastamist veel 424 miljonit eurot.

(107) Uues olukorras muutus võlalt intressi nõudmine riigi jaoks võla tagasisaamise seisukohalt mõistlikuks strateegiaks.

(108) Nagu märgitud põhjendustes 75–77, küsiti riigile võlgnetavatelt summadelt Oltchimi ja AVASi vahel 2011. aasta detsembris sõlmitud eraõigusliku lepingu alusel alates 1. jaanuarist 2007 ka liitintressi. Täpsemalt rakendati intressimäärana kas komisjoni viiteintressimäärasid iga asjaomase perioodi jaoks või ettevõtja samal ajavahemikul sõlmitud eralaenude intressimäärasid, sõltuvalt sellest, kumb oli suurem.

(109) Eelneva põhjal järeldab komisjon, et Oltchim ei saa ametivõimude tegutsemise tõttu eelist, kui pärast ELiga ühinemist muudetakse riigile võlgnetavad summad omakapitaliks.

IX.3.3 *Võla muutmine omakapitaliks – meede 1*

(110) Komisjon peab ka hindama, kas meede 1, mis hõlmab (pärast teatise muutmist – vt põhjendusi 14–16, 69–70 ja 75–77) riigile võlgnetava 1 049 miljoni uue Rumeenia leu muutmist omakapitaliks ja sellest tuleneva riigi osaluse täielikku müüki (erastamist), annab Oltchimile lubamatu eelise. Riigile võlgnetav kogusumma, mis oli

([28]) Täpsemalt oli olemas Oltchimi juhtkonna äriplaan aastateks 2006–2010, sõltumatu nõustamisettevõtja Raiffeisen 2007. aasta mai arvamus ja tehnilise nõustamise ettevõtja Techno Orbichem 2007. aasta mai aruanne.

([29]) Nt 17. juulil 2009 komisjonile teatavaks tehtud äriplaan ja Roland Bergeri 13. aprilli 2011. aasta uuring, mille Rumeenia ametivõimud esitasid komisjonile 14. aprillil 2011.

kavas omakapitaliks muuta, sisaldas erastamisagentuuri AVAS käes olevat nõuet võla põhiosa kohta (538 miljonit uut Rumeenia leud) ja AVASile võlgnetavalt summalt ajavahemiku 1. jaanuar 2007 kuni 31. detsember 2011 eest nõutavaid intresse (511 miljonit uut Rumeenia leud).

(111) Et hinnata, kas kavandatud võla omakapitaliks muutmine annab Oltchimile mingi lubamatu eelise, tuleb kindlaks teha, kas võla omakapitaliks muutmine on tõesti parim viis riigile võlgnetavate summade tagasisaamiseks võimalikult suures ulatuses. Selleks on komisjonil vaja kindlaks teha, kas erastamisagentuuriga AVAS samas olukorras olev hüpoteetiline eraõiguslik Oltchimi võlausaldaja oleks samuti eelistanud teiste raha kättesaamise võimaluste asemel just riigi valitud meetodit, võttes arvesse asjaolu, et võlgnik on suurtes rahalistes raskustes. Praegusel Oltchimi aktsionäril – majandusministeeriumil – ei ole mingit rolli riigile võlgnetavate summade väljanõudmises, aga hindamisel võetakse siiski arvesse ka kahe võimaliku stsenaariumi tulemust sellele avalik-õiguslikule aktsionärile.

(112) Rumeenia väidab, et arvestades ettevõtja praegust olukorda (suur kapitalipuudus ja liiga suured võlad), on AVASiga sarnases olukorras eravõlausaldajal ainult kaks realistlikku võimalust: i) ettevõtja likvideerida või ii) võlg omakapitaliks muuta ja seejärel kogu oma osalus ettevõtjas maha müüa. Mis tahes eravõlausaldaja valiks sellises olukorras võimaluse, mis tagaks võla tagasisaamise võimalikult suures ulatuses. Teisisõnu valiks võlausaldaja võla omakapitaliks muutmise ja erastamise, kui erastamisest eeldatavalt saadav tulu on likvideerimisel tagasi saadavast summast suurem.

(113) Tõestamaks, et võla omakapitaliks muutmisest ja sellele järgnevast osaluse müügist saadav tulu on võlausaldaja jaoks suurem kui likvideerimise korral, esitasid Rumeenia ametivõimud sõltumatu nõustamisettevõtja aruande (vt põhjendused 78–82), milles võrreldakse kahe stsenaariumi – võla omakapitaliks muutmise ja erastamise ning likvideerimise – tulemusi.

(114) Komisjon analüüsis aruannet, et kontrollida selles esitatud tulemuste paikapidavust ja seda, kas need tõepoolest näitavad, et võla omakapitaliks muutmisega tegutseb AVAS nagu eraõiguslik võlausaldaja. Analüüsi tulemusena märgib komisjon järgmist.

(115) **AVASi nõude väärtus likvideerimise korral:** likvideerimise hindamisel tugineti 2011. aasta veebruari likvideerimisaruandele, mille oli koostanud Raiffeisen, ja sõltumatu nõustamisettevõtja Romcontrol SA Bukarest 2011. aasta märtsis koostatud likvideerimisaruandele.

(116) Rumeenia õigusaktide kohaselt likvideeritakse ettevõtjad, milles riigi osalus on vähemalt 50 % + 1 %, nn vabatahtliku erilikvideerimise korras, mis on sätestatud valitsuse erakorralises määruses nr 88/1997, valitsuse otsuses nr 577/2002 ja seaduses nr 137/2002. Kõnealuse vabatahtliku erilikvideerimise korra kohaselt peab likvideerija ettevõtja vara müügist saadud summa kasutama ettevõtja võlgade tasumiseks seaduses nr 85/2006 (Rumeenia maksejõuetusseadus) sätestatud järjestuses. Selle järgi tuleb likvideerimisel saadud tuludest katta võlgnevused järgmises tähtsusjärjestuses: 1) likvideerimiskulud; 2) maksmata töötasud; 3) eelisvõlad (st pandi, hüpoteegi ja muu eeliseid andva tagatisega võlad); 4) võlgnevus riigieelarvesse suunduvates maksetes (maksud jms); 5) riigigarantiide kasutamisest tingitud võlgnevus rahandusministeeriumile; 6) võlgnevus seoses riigilt saadud laenudega; 7) tavalised (tagatiseta) võlad; 8) aktsionärid. Kõnealusel juhul kuuluks AVAS võlausaldajate kolmandasse liiki (eelisõigustega võlausaldajad), aga enne teda oleks mitu eelisõigustega (era)võlausaldajat, sest riigilt saadud summad olid tagatud ainult osaliselt.

(117) Nõustamisettevõtja Romcontrol hindas Oltchimi varade likvideerimisväärtust 15. detsembri 2010. aasta seisuga, kasutades korrigeeritud puhasvara meetodit, mille puhul võetakse arvesse müüki pandud varade turuloleku lühiajalisust ([30]).

(118) Võttes aluseks Romcontroli antud hinnangu varade likvideerimisväärtusele, hindas Raiffeisen tulemust võlausaldaja AVAS ja riigi kui aktsionäri jaoks, võttes arvesse ettevõtja kohustusi 31. detsembril 2010 ja selle esialgseid finantsaruandeid sama päeva seisuga (Raiffeiseni 2011. aasta veebruari likvideerimisuuring). Uuringust selgus, et Oltchimi varade müügist saadav tulu kataks ligikaudu [20]–[30] % ettevõtja kõikidest kohustustest. Võlausaldaja AVAS oleks osalise tagatisega võlausaldajana saanud tagasi umbes [80]–[100] miljonit uut Rumeenia leud, mis on [10]–[30] % sel ajal 538 miljoni uue Rumeenia leuni küündinud võlast. Kui arvestada likvideerimisest saadava tulu ja ettevõtja kohustuste tohutut erinevust, ei oleks riik aktsionärina saanud midagi.

(119) 2011. aasta oktoobris ajakohastas Raiffeisen oma hinnangut, võttes arvesse ettevõtja finantsandmeid 30. juuni 2011. aasta seisuga ja alates 2007. aasta jaanuarist nõutavaid intresse riigile võlgnetavalt summalt.

([30]) Vabatahtlik erilikvideerimine oleks kestnud hinnanguliselt umbes 18 kuud.

(120) Uuendatud hinnangu kohaselt oleks AVAS Oltchimi osalise tagatisega võlausaldajana saanud [100]–[120] miljonit uut Rumeenia leud ehk [10]–[20] % ([31]) nõude kogusummast, mis oli 538 miljonit uut Rumeenia leud pluss intressid. Majandusministeerium avalik-õigusliku aktsionärina ei oleks ka sel juhul saanud mitte midagi. Summa, mille AVAS oleks saanud, diskonteeriti ([32]) seejärel 30. juunil 2011 selle nüüdisväärtuseni. Sellest tulenevalt saaks AVAS ettevõtja likvideerimise korral [10]–[40] miljonit eurot.

Tabel 2

Riigi nõude summa kättesaamine likvideerimise korral

	Nõue (mln eurot)	Kättesaadav summa kokku (mln eurot)	Kättesaadav 10,7 %line nüüdispuhasväärtus (mln eurot)
AVAS (võlausaldaja)	209,4	[20]–[30]	[10]–[30]
Majandusministeerium (aktsionär)	Osalus	[0]–[10]	[0]–[10]
Riik kokku		**[20]–[30]**	**[10]–[30]**

(121) Seda summat tuleb seejärel võrrelda loodetava tuluga AVASi nõude omakapitaliks muutmisest ja ettevõtja eraldamisest.

(122) **AVASi nõude väärtus võla omakapitaliks muutmise ja ettevõtja erastamise korral:** aruandes kasutati võla omakapitaliks muutmise ja erastamise tulemuse hindamiseks riigi jaoks ettevõtte väärtuse meetodit, mis on üks olulisim ettevõtte väärtuse hindamise meetod.

(123) Selle meetodi kasutamisega seoses märgib komisjon, et ettevõtja omakapitali väärtuse hindamiseks on tegelikult mitu meetodit.

(124) Üks sageli kasutatavatest meetoditest on EBITDA-korrutis (kasum, millest on maha arvestatud intressid, maksud, kulum ja amortisatsioon). Selle abil saab ettevõtja omakapitali väärtuse hindamiseks aastal X korrutada X. aasta EBITDA asjaomase sektori jaoks sobiva teguriga (korrutajaga) ja lahutada tulemusest netovõla.

(125) Teine meetod on diskonteeritud rahavoogude analüüs. Ettevõtja nominaalne vaba rahavoog järgmistel aastatel diskonteeritakse kapitali kaalutud keskmise hinnaga (WACC) ([33]) ja saadud väärtusest lahutatakse netovõlg.

(126) Kolmas meetod on käibekorrutis. Selle abil saab ettevõtja omakapitali väärtuse hindamiseks aastal X korrutada X. aasta käibe asjaomase sektori jaoks sobiva teguriga (korrutajaga) ja lahutada tulemusest netovõla.

(127) Kõigis neis meetodites (tulevane EBITDA, rahavood ja käive) kasutatakse prognoositud väärtusi. Kõnealusel juhul ei saa kasutada kõiki meetodeid, milles tuginetakse äriplaanis prognoositud väärtustele. Kavandatud kiiret erastamist arvestades saab ainult uus omanik otsustada ettevõtja edasise äristrateegia üle ja sellepärast ei ole olemas kõnealuste meetodite kasutamiseks vajalikke äriplaaniprognoose, ka ei ole neid loota tulevikus ([34]). Uus omanik peab tegema märkimisväärseid investeeringuid ja ettevõtja varasemaid tulemusi ei saa prognooside tegemiseks samuti kasutada.

(128) Sellises olukorras on komisjon seisukohal, et Rumeenia riigi (st AVASi ja majandusministeeriumi) ühisosaluse väärtuse määramiseks saab kasutada ainult kahte meetodit: turukapitalisatsiooni meetodit ja ettevõtte väärtuse meetodit. Olgu märgitud, et ettevõtte väärtuse meetod hõlmab ka turukapitalisatsiooni meetodis kasutatavaid parameetreid.

(129) Turukapitalisatsioon on aktsiahinna ja emiteeritud aktsiate arvu korrutis ja see näitab ettevõtja turul olevate aktsiate koguväärtust. See mõõdik näitab avalikkuse arvamust ettevõtja omakapitali väärtuse kohta ja selle abil saab kindlaks teha ettevõtja netoväärtuse avalikkuse silmis.

([31]) Tagasisaamise määr [10]–[20]% on väiksem kui varasemates arvutustes saadud [15]–[25]%, sest arvesse võeti ka AVASi nõutud lisaintress, mis ei ole tagatisega võlg.

([32]) Diskonteeriti 30. juunil 2011 määraga 10,7% – kapitali kaalutud keskmine väärtus, mille tegi kindlaks nõustamisettevõtja Roland Berger oma 13. aprilli 2011. aasta uuringus, mille Rumeenia ametivõimud edastasid komisjonile 14. aprillil 2011.

([33]) Vt joonealune märkus nr 32.

([34]) Kuigi esialgses teatises esitas Rumeenia ka äriplaani, oli sealsete finantsprognooside aluseks ulatuslike investeeringute (424 miljonit eurot) tegemise kava; seetõttu ei saa neile prognoosidele tugineda praeguse olukorras, kus riik on edasisest investeerimisest loobunud.

(130) Oltchimi turukapitalisatsioon arvutati selle aktsia hinna alusel; selleks jälgiti ettevõtja aktsia hinda Bukaresti Börsil ([35]) 44 kuu jooksul (2008 – august 2011). See ajavahemik on piisavalt pikk ja selle ajavahemiku turukapitalisatsioon annab ka hea ettekujutuse, kui palju on turg valmis ettevõtja eest maksma.

(131) Sellega seoses märgib komisjon hea asjaoluna, et aktsiahind oli 2011. aasta maist augustini kõrgem kui 44 kuu keskmine. Täpsemalt oli 44 kuu kaalutud keskmine 0,53 uut Rumeenia leud aktsia kohta, aga 2011. aasta juulis oli aktsiahind kerkinud 2,05 uue Rumeenia leuni ([36]). Seega võib turuväärtuse leidmiseks kasutatud andmeid pidada konservatiivseks.

(132) Peale selle on komisjoni arvates aktsiahinna muutumise puhul alates 2011. aasta septembrist (Raiffeiseni uuringus kasutatud värskeimad andmed) hea see, et hind on lähiminevikus (alates 2011. aasta oktoobri keskpaigast) märkimisväärselt tõusnud ja on olnud pidevalt kõrgem kui turukapitalisatsiooni arvutamise aluseks võetud kaalutud keskmine – 0,53 uut Rumeenia leud.

Joonis 1

Oltchimi aktsiahind Bukaresti Börsil ajavahemikul 23.02.2011–23.02.2012

Allikas: http://www.bvb.ro/ListedCcompanies/SecurityDetail.aspx?s=OLT&t=0

(133) Enne võla omakapitaliks muutmise kavatsust oli Oltchimi kaalutud keskmine ([37]) turukapitalisatsioon ajavahemikul 2008. aasta jaanuarist kuni 2011. aasta augustini 45 miljonit eurot, kusjuures viimasel kolmel kuul (2011. aasta juunist augustini) oli see pidevalt üle 100 miljoni euro. Seega oli turukapitalisatsioon selgelt suurem kui Oltchimi likvideerimisväärtus ([10]–[40] miljonit eurot); see on esimene viide, et riigi osaluse müümine erastamise teel oleks parem kui ettevõtja likvideerimine.

(134) Teine meetod, mida saab kasutada, on ettevõtte väärtuse meetod. Ettevõtte väärtuse meetodiga saab tuvastada ettevõtte väärtuse ja seda kasutatakse sageli turukapitalisatsiooni meetodi asemel, kuna arvatakse, et see näitab ettevõtte väärtust täpsemini. Ettevõtte väärtus on ettevõtja turukapitalisatsiooni ja netovõla summa. Seda meetodit kasutas ka Raiffeisen Capital.

(135) Pärast turukapitalisatsiooni arvutamist leiti ettevõtte väärtuse valemi teine tegur – netovõlg – ettevõtja kõigi rahaliste võlgade (ettevõtja kõik intressi kandvad võlad ehk pangalaenud ja tähtajaks tasumata või ümberajastatud kohustused) ([38]) liitmise teel.

(136) Järgmise sammuna on võimalik arvutada ettevõtte 44 kuu mediaan-, keskmine ja kaalutud keskmine väärtus ja väärtus aktsia kohta. Aruandes kasutati selleks kaht stsenaariumi: kui lepingu alusel nõutakse võlalt intresse ja kui neid ei nõuta.

(137) Sellega seoses on komisjon seisukohal, et lepingu alusel nõutavaid intresse ei tohiks ettevõtte väärtuse arvutamisel arvesse võtta, ja seda järgmistel põhjustel: kui kõik muu jääb samaks, siis võla suurenedes omakapital väheneb. Need kaks mõju on vastupidise suunaga ega tohiks põhimõtteliselt ettevõtte väärtust muuta. Kui turg oleks intresside nõudmisest teadlik, väheneks aktsiahind sellele vastavalt. Kõnealusel juhul aga lisandus intressisumma hiljem ja turg seda ei oodanud. Seetõttu on oluline hindamise ajal turul olnud teave.

(138) Seda arvesse võttes on arvutatud ettevõtte väärtus aktsia kohta vaadeldud ajavahemikul järgmiselt.

([35]) Sel ajavahemikul kuus kaubeldavate aktsiate osakaal kõigist aktsiatest oli 0,01 %–13,45 %.

([36]) Ajavahemikul 2011. veebruarist 2012. aasta veebruarini oli 52 nädala kõrgeim hind isegi 2,21 uut Rumeenia leud aktsia kohta.

([37]) Kaalutud keskmine arvutati kaubeldud aktsiate alusel.

([38]) Vähemusosalus ja eelisaktsiad on „0” ning raha ja raha ekvivalente, mille väärtus on tähtsusetu, netovõla arvutamisel ei kasutatud.

Tabel 3

Oltchimi väärtuse arvutamine aktsia kohta vaadeldud perioodil

Ajavahemik	Aktsiate arv	Keskmine aktsiahind	Turukapitali-satsioon (aktsiahind × aktsiate arv)	Netovõlg (tuhat uut Rumeenia leud)	Ettevõtte väärtus (turukapitalisatsioon + netovõlg) (tuhat uut Rumeenia leud)	Ettevõtte väärtus aktsia kohta
Jaanuar 2008	343 023 858	1,10	378	[1 200]–[1 400]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
Veebruar 2008	343 023 858	0,91	314	[1 200]–[1 400]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
Märts 2008	343 023 858	0,81	279	[1 200]–[1 400]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
Aprill 2008	343 023 858	0,87	300	[1 200]–[1 400]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
Mai 2008	343 023 858	1,04	358	[1 300]–[1 500]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
Juuni 2008	343 023 858	0,96	330	[1 300]–[1 500]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
Juuli 2008	343 023 858	0,72	247	[1 300]–[1 500]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
August 2008	343 023 858	0,63	216	[1 300]–[1 500]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
September 2008	343 023 858	0,47	160	[1 300]–[1 500]	[1 500]–[1 600]	[4]–[6]
Oktoober 2008	343 023 858	0,37	127	[1 300]–[1 500]	[1 500]–[1 600]	[4]–[6]
November 2008	343 023 858	0,21	71	[1 200]–[1 400]	[1 400]–[1 500]	[4]–[6]
Detsember 2008	343 023 858	0,16	54	[1 400]–[1 600]	[1 400]–[1 500]	[4]–[6]
Jaanuar 2009	343 023 858	0,15	51	[1 400]–[1 600]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
Veebruar 2009	343 023 858	0,13	45	[1 400]–[1 600]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
Märts 2009	343 023 858	0,15	53	[1 400]–[1 600]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
Aprill 2009	343 023 858	0,25	84	[1 400]–[1 600]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
Mai 2009	343 023 858	0,27	93	[1 400]–[1 600]	[1 600]–[1 700]	[4]–[6]
Juuni 2009	343 023 858	0,30	104	[1 400]–[1 600]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
Juuli 2009	343 023 858	0,33	113	[1 400]–[1 600]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
August 2009	343 023 858	0,32	109	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
September 2009	343 023 858	0,28	96	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
Oktoober 2009	343 023 858	0,27	91	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
November 2009	343 023 858	0,23	79	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
Detsember 2009	343 023 858	0,26	89	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
Jaanuar 2010	343 023 858	0,23	79	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
Veebruar 2010	343 023 858	0,22	77	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
Märts 2010	343 023 858	0,27	92	[1 600]–[1 800]	[1 700]–[1 800]	[4]–[6]
Aprill 2010	343 023 858	0,31	105	[1 600]–[1 800]	[1 800]–[1 900]	[4]–[6]
Mai 2010	343 023 858	0,22	76	[1 600]–[1 800]	[1 800]–[1 900]	[4]–[6]
Juuni 2010	343 023 858	0,21	71	[1 700]–[1 900]	[1 900]–[2 000]	[4]–[6]
Juuli 2010	343 023 858	0,18	62	[1 700]–[1 900]	[1 900]–[2 000]	[4]–[6]
August 2010	343 023 858	0,19	64	[1 700]–[1 900]	[1 900]–[2 000]	[4]–[6]
Aprill 2010	343 023 858	0,19	66	[1 700]–[1 900]	[1 900]–[2 000]	[4]–[6]
Oktoober 2010	343 023 858	0,22	76	[1 700]–[1 900]	[1 900]–[2 000]	[4]–[6]
November 2010	343 023 858	0,22	75	[1 800]–[2 000]	[2 000]–[2 100]	[4]–[6]
Detsember 2010	343 023 858	0,20	69	[1 800]–[2 000]	[2 000]–[2 100]	[5]–[7]
Jaanuar 2011	343 023 858	0,21	74	[1 800]–[2 000]	[2 000]–[2 100]	[5]–[7]

Ajavahemik	Aktsiate arv	Keskmine aktsiahind	Turukapitali-satsioon (aktsiahind × aktsiate arv)	Netovõlg (tuhat uut Rumeenia leud)	Ettevõtte väärtus (turukapitalisatsioon + netovõlg) (tuhat uut Rumeenia leud)	Ettevõtte väärtus aktsia kohta
Veebruar 2011	343 023 858	0,26	88	[1 800]–[2 000]	[2 000]–[2 100]	[5]–[7]
Märts 2011	343 023 858	0,30	102	[1 800]–[2 000]	[2 000]–[2 100]	[5]–[7]
Aprill 2011	343 023 858	0,44	152	[2 000]–[2 200]	[2 100]–[2 200]	[5]–[7]
Mai 2011	343 211 383	0,77	265	[2 000]–[2 200]	[2 300]–[2 400]	[5]–[7]
Juuni 2011	343 211 383	1,61	551	[2 000]–[2 200]	[2 600]–[2 700]	[6]–[8]
Juuli 2011	343 211 383	2,05	702	[2 000]–[2 200]	[2 800]–[2 900]	[6]–[8]
August 2011	343 211 383	1,32	452	[2 000]–[2 200]	[2 600]–[2 700]	[6]–[8]

(139) Selle tabeli põhjal arvutati ettevõtte mediaan-, keskmine ja kaalutud keskmine väärtus aktsia kohta.

Tabel 4

Oltchimi mediaan-, keskmine ja kaalutud keskmine väärtus aktsia kohta

	Aktsiahind	Ettevõtte väärtus aktsia kohta
Mediaanväärtus	[0,10]–[0,30]	[4]–[6]
Keskmine väärtus	[0,30]–[0,50]	[4]–[6]
Kaalutud keskmine väärtus	[0,40]–[0,60]	[4]–[6]

(140) Ettevõtte (mediaan-, keskmist ja kaalutud keskmist) väärtust, mis on arvutatud eespool selgitatud põhimõtetel, saab seejärel kasutada riigi osaluse väärtuse tuvastamiseks pärast võla omakapitaliks muutmist; selleks lahutatakse ettevõtte väärtusest ettevõtja võlad, mis jäävad pärast osa võlgade omakapitaliks muutmist alles, sest need jäävad endiselt ettevõtja kohustusteks.

(141) Tulemuseks on kogu omakapitali turuväärtus, nagu näidatud Tabel 5.

Tabel 5

Omakapitali turuväärtuse arvutamine ettevõtte väärtuse meetodil

Kogu omakapitali võla omakapitaliks muutmise järgse turuväärtuse arvutamine	Stsenaariumid		
	Ettevõtte väärtus aktsia 44 kuu **mediaan**hinna alusel	Ettevõtte väärtus 44 kuu **keskmise** aktsiahinna alusel	Ettevõtte väärtus 44 kuu **kaalutud keskmise** aktsiahinna alusel
Ettevõtte väärtus aktsia kohta (uut Rumeenia leud)	[4]–[6]	[4]–[6]	[4]–[6]
Aktsiate arv enne võla omakapitaliks muutmist	343 211 383	343 211 383	343 211 383
Ettevõtte väärtus (mln uut Rumeenia leud)	[1 700]–[1 800]	[1 800]–[1 900]	[2 000]–[2 100]
Netovõlg pärast võla omakapitaliks muutmist (mln uut Rumeenia leud)	[1 600]–[1 700]	[1 600]–[1 700]	[1 600]–[1 700]
Omakapitali turuväärtus (mln uut Rumeenia leud)	[100]–[200]	[200]–[300]	[400]–[500]
Omakapitali turuväärtus (mln eurot)	[20]–[30]	[50]–[60]	[90]–[100]

(142) Seoses eespool kirjeldatud arvutamisel kasutatud netovõlaga tuleks arvutamise mõlemas etapis – ettevõtte väärtuse arvutamisel ja sellele järgneval lahutamisel omakapitali turuväärtuse saamiseks – kasutada ettevõtja võlgade turuväärtust.

(143) Komisjon märgib aga, et kuna Oltchimi võlgadega ei kaubelda ja puudub ka kohalik võlgadega kauplemise turg, on võla turuhinna kindlaks tegemine väga raske. Selle asemel võiks võla turuväärtuse teoreetiliselt kindlaks teha, kui tuvastada ettevõtja reiting enne ja pärast võla omakapitaliks muutmist. Reitingu alusel saab seejärel hinnata maksekohustuste täitmata jätmise tõenäosust, mille abil omakorda leitakse võla turuväärtus. Kuna selliseid reitinguid ei ole, leidis komisjon, et selline arvutamine ei ole võimalik ja ebatäpsetel hinnangutel põhinevast turuväärtusest tingitud viga oleks märkimisväärne.

(144) Teiseks märgib komisjon, et kui eeldada, et netovõlaga kauplemisel kasutatakse sama diskontomäära võla bilansilise väärtuse suhtes enne ja pärast võla omakapitaliks muutmist, ei muutuks arvutustulemused üldse, sõltumata sellest, kui suur on diskontomäär. Rahalise netovõla väärtuse mis tahes muutus tooks siis kaasa turukapitalisatsiooni sama suure muutuse vastassuunas. Võla bilansilise või turuväärtuse lisamise mõju oleks neutraalne, sest kõigepealt võla väärtus liidetakse, et saada ettevõtte väärtus, ja seejärel see lahutatakse, et saada uus aktsiate väärtus.

(145) Kolmandana võib märkida, et kui eeldada, et pärast võla omakapitaliks muutmist kasutatakse järele jäänud võlgadega kauplemisel teist diskontomäära kui enne seda, tuleks tõsiseltvõetavates arvutustes arvesse võtta ka seda, et alles jäänud võla turuväärtus pärast võla omakapitaliks muutmist oleks tõenäoliselt siiski väiksem kui selle bilansiline väärtus, aga igal juhul suurem kui selle väärtus enne võla omakapitaliks muutmist. Kuna puudub alus nende diskontomäärade leidmiseks, ei ole võimalik prognoosida ka diskontomäärade muutumisest tingitud mõju, sest korraga on vaja muuta liiga palju parameetreid.

(146) Teisest küljest aga märgib komisjon, et Oltchimi finantsaruanded on koostatud kooskõlas IFRSi standarditega ja neid on auditeerinud sõltumatu audiitorühing KPMG. Nendes aruannetes esitatakse rahalised kohustused nende õiglases väärtuses, nagu nõutud IAS 39s. IAS 39 kohaselt on õiglane väärtus summa, mille teadlik ja huvitatud pool on tavapärastes konkurentsitingimustes nõus andma vara vastu või mille eest ta on nõus kohustuse kustutama. Selle põhjal kinnitas KPMG, et ettevõtja pikaajalise võla õiglane väärtus ei erine märkimisväärselt selle bilansilisest väärtusest.

(147) Eeltoodut arvestades on komisjon arvamusel, et omakapitali turuväärtuse arvutamiseks on tõepoolest õige kasutada võla bilansilist väärtust.

(148) Arvutuste paikapidavuse kontrollimiseks tegi komisjon ka tundlikkuse analüüsi ehk tegi kindlaks, mitu protsenti erinevad netovõla bilansiline ja turuväärtus enne võla omakapitaliks muutmist, mis võrdsustaks riigi muutmisjärgse osaluse nüüdisväärtuse likvideerimisväärtusega, eeldusel, et võla turuväärtus on pärast muutmist sama mis selle bilansiline väärtus. Seda protsenti võib pidada võla turuväärtuse arvutamise vea ülemmääraks.

(149) Komisjon on seisukohal, et kaalutud keskmine on kõigist stsenaariumidest (ettevõtte väärtus arvutatuna mediaan-, keskmise ja kaalutud keskmise väärtuse alusel) kõige täpsem, sest väärtused on kaalutud kaubeldavate aktsiatega. Selle stsenaariumi jaoks on eelnimetatud veamäär 15 %. Komisjoni arvates on see määr piisav uskumaks, et ettevõtte väärtuse arvutamisel on kasutatud usaldusväärseid andmeid.

(150) Seega, kui omakapitali turuväärtus on arvutatud, on võimalik arvutada kogu omakapitali turuväärtuse alusel riigi osalus, mis on pärast võla omakapitaliks muutmist järgmine ([39]).

Tabel 6

Rumeenia riigi osalus Oltchimis enne ja pärast võla omakapitaliks muutmist

	Osalus **enne** võla omakapitaliks muutmist	Osalus **pärast** võla omakapitaliks muutmist Omakapitaliks muudetakse võlg AVASile ja sellelt arvestatud intressid
AVAS	0 %	[80]–[100] %
Majandusministeerium	54,81 %	[0]–[5] %
Riik kokku	54,81 %	[80]–[100] %

(151) Sellest tulenevalt jääks Oltchimi omakapitali turuväärtus pärast AVASile võlgnetava summa (võla põhiosa koos lepinguliste intressidega) omakapitaliks muutmist [20]–[30] ja [90]–[100] miljoni euro vahele, mis annab riigi koguosaluse ([80]–[100] %) nüüdisväärtuseks ([40]) [15]–[30] kuni [75]–[90] miljonit eurot. Alltoodud Tabel 7 on esitatud hinnanguline ettevõtte väärtus kõikide stsenaariumide korral võrrelduna väärtusega likvideerimise korral.

([39]) Aruandes ei arvestatud analüüsi huvides eraaktsionäride võimalikku osalemist kapitali suurendamises, sest selle mõju Rumeenia riigi osaluse väärtusele arvatakse olevat neutraalne.

([40]) Diskonteeritud diskontoteguriga 10,7 30. juunil 2011. aastal, nagu ka likvideerimisväärtuse puhul.

Tabel 7

Võla omakapitaliks muutmise ja sellele järgneva erastamise ning likvideerimise võrdlus ettevõtte väärtuse meetodi alusel

Riigi eeldatav tulu (mln eurot)	Võla omakapitaliks muutmine ja kohene erastamine			Likvideerimisel saadava tulu nüüdispuhasväärtus	Võrdlus
	Ettevõtte väärtus aktsia 44 kuu **mediaan**hinna alusel	Ettevõtte väärtus 44 kuu **keskmise** aktsiahinna alusel	Ettevõtte väärtus 44 kuu **kaalutud keskmise** aktsiahinna alusel		
Omakapitali turuväärtus	[20]–[30]	[45]–[60]	[90]–[100]		
Riigi koguosaluse turuväärtus	[15]–[40]	[45]–[60]	[80]–[100]		
Riigi koguosaluse (98,44 %) nüüdispuhasväärtus	[15]–[40]	[30]–[50]	[75]–[90]	[10]–[40]	Likvideerimine < võla omakapitaliks muutmine ja erastamine
AVASi osaluse (96,54 %) nüüdispuhasväärtus	[15]–[40]	[30]–[50]	[70]–[80]	[10]–[40]	Likvideerimine < võla omakapitaliks muutmine ja erastamine
Majandusministeeriumi osaluse (1,9 %) nüüdispuhasväärtus	[0]–[1]	[0]–[1]	[1]–[2]	[0]–[1]	Likvideerimine < võla omakapitaliks muutmine ja erastamine

(152) Kõikide hinnatud stsenaariumide korral on tulemus nii avaliku sektori võlausaldaja AVAS kui ka avalik-õigusliku aktsionäri, majandusministeeriumi, jaoks parem siis, kui võlg omakapitaliks muudetakse ja ettevõtja erastatakse, mitte siis, kui ettevõtja likvideeritakse. Praeguse avalik-õigusliku aktsionäri, majandusministeeriumi, osalus võla omakapitaliks muutmise tulemusena väheneb, sest võlausaldaja AVAS osaluseks saab seeläbi [80]–[100] %. Ministeeriumil ei ole aga põhjust võla omakapitaliks muutmist vaidlustada, sest ettevõtja likvideerimise korral ei saaks ta oma osaluse eest mitte midagi. Avaliku sektori võlausaldaja AVAS saaks võrreldes likvideerimisega rohkem ka siis, kui rakenduks stsenaarium, mille korral ettevõtte väärtus on kõige väiksem ([10]–[30] miljoni euro asemel [10]–[30] miljonit eurot).

(153) Eelnimetatu põhjal võib järeldada, et kui Oltchim pärast võla omakapitaliks muutmist kiiresti täielikult erastatakse, ei anna teadaantud meede (võla omakapitaliks muutmine, millele järgneb täielik erastamine) Oltchimile eelist, sest selle meetmega saab avaliku sektori võlausaldaja AVAS tagasi rohkem kui ettevõtja likvideerimise korral. Sellega seoses peab komisjon meeles Rumeenia ametivõimude antud lubadust (vt põhjendused 17 ja 73) erastada ettevõtja täielikult 31. maiks 2012.

(154) Komisjon on seisukohal, et turukapitalisatsiooni ja ettevõtte väärtuse meetoditel põhinevat kvantitatiivset hinnangut toetavad ka järgmised kaks asjaolu, mida sõltumatu ekspert ei kvantifitseerinud.

(155) Esiteks on hindamise aluseks börsihind. Kuna riigi osalus Oltchimis müüakse ühe tervikuna, saab selle omandaja ettevõtja enda kontrolli alla. Seetõttu on omandaja valmis maksma kontrolli omandamise eest ülekurssi, nagu on sarnaste tehingute korral tavapärane.

(156) Teiseks märgib komisjon, et PCC oli 2007. aastal valmis maksma 12 %lise *de facto* osaluse eest Oltchimis 7,5 miljonit eurot ja 2011. aastal täiendava 3,6 %lise osaluse eest veel 2,6 miljonit eurot. See näitab ühelt poolt, et ühe eraõigusliku investori arvates oli Oltchimi väärtus ajavahemikult 2007–2011 suurenenud (sest ta oli 2011. aastal nõus maksma aktsia kohta kõrgemat hinda kui 2007. aastal) ning 2011. aasta tehingu alusel oleks 100 % aktsiate hind 73 miljonit eurot, mis on oluliselt suurem kui likvideerimisväärtus.

IX.4. **Järeldus eelise kohta**

(157) Võttes aluseks eelnimetatud asjaolud – i) teadaantud meede ehk ametivõimude tegevus võla kättesaamiseks ei andnud ettevõtjale lubamatut eelist ja ii) võla omakapitaliks muutmine iseenesest ei anna ettevõtjale mingit lubamatut eelist –, on komisjon jõudnud järeldusele, et teadaantud meede (meetmed 1 ja 3 kokku) ei loo mingit eelist. Seda järeldust silmas pidades ei ole teadaantud meetme hindamiseks vaja analüüsida teisi kriteeriume, mille kaudu määratletakse ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 alusel riigiabi.

X. **JÄRELDUS**

(158) Meetmega 2 (riigigarantii) seoses ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 2 alusel algatatud ametlik uurimismenetlus tuleb lõpetada, kuna see ei ole pärast meetme teatise tagasivõtmist enam oluline.

(159) Meede, mille kohta on kehtiv teatis olemas (meetmed 1 ja 3 koos), ei sisalda riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

(160) Selle järelduse aluseks on Rumeenia kindel kavatsus müüa kogu oma osalus Oltchimis, nagu kinnitasid peaminister Emil Boc oma 21. oktoobri 2011. aasta kirjas ja peaminister Ungureanu oma 16. veebruari 2012. aasta kirjas,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Komisjon on otsustanud teavitatud (Oltchimile antud) riigigarantii (meede 2) suhtes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõike 2 alusel algatatud ametliku uurimismenetluse lõpetada, kuna Rumeenia on sellesisulise teatise tagasi võtnud, ja seda asja enam mitte uurida.

Artikkel 2

Meede 1, millest Rumeenia andis teada 17. juulil 2009 ja mida ta muutis 22. juunil 2011, 9. septembril 2011, 21. oktoobril 2011 ja 16. veebruaril 2012, ei ole riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

Artikkel 3

Meede 3, mille Rumeenia kehtestas 2007. aastal, ei ole riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud Rumeeniale.

Brüssel, 7. märts 2012

Komisjoni nimel

asepresident

Joaquín ALMUNIA